

ШАПОВАЛОВ ВІКТОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

(до 70-річчя)

9 листопада 2020 р. виповнилося 70 років доктору технічних наук, професору, член-кореспонденту НАН України, Лауреату державної премії України у галузі науки і техніки (2013), , Лауреату премії ім. Є.О. Патона (2017), Лауреату премії Кабінету Міністрів України (2019) **Віктору Олександровичу Шаповалову** – відомому вченому в галузі спеціальної електрометалургії та матеріалознавства.

Він у 1972 р. закінчив Ворошиловградський машинобудівний інститут і після роботи у його науково-дослідному центрі в 1978 році вступив до аспірантури при ІЕЗ ім. Є. О. Патона. Після закінчення аспірантури працює в інституті, де пройшов всі щаблі наукового зростання від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу «Плазмово-шлакової металургії». Віктор Олександрович у 1984 році успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата, а в 2003 році доктора технічних наук в галузі металургії.

Істотним наукових досягненням В. О. Шаповалова є дослідження та створення унікального плазмово-індукційного способу вирощування великих профільованих монокристалів вольфраму та молібдену. Розроблені ним науково-технологічні засади та обладнання, аналогів яким немає в світі, дозволяють вирощувати монокристали тугоплавких металів будь-яких розмірів і форм, що є важливим надбанням української науки.

Науково-організаторські здібності В. О. Шаповалова яскраво проявилися при рішенні проблем щодо освоєння в Україні процесів одержання кремнію, придатного для виготовлення сонячних батарей. У 2008-2009 рр., за запитом української промисловості, він об'єднав колектив із науковців НАН України та вузів, а також промисловців, який розробив і реалізував Цільову державну науково-технічну програму «Створення хіміко-металургійної галузі виробництва чистого кремнію протягом 2009-2012 рр.». Постановою Кабінету Міністрів України у 2008 р. В. О. Шаповалова було призначено керівником програми за науковим напрямом – дослідження складу та процесів збагачення кварцової сировини, відновлення кремнію із силанів у плазмі та створення нормативно-технічної бази цієї галузі. За виконання цієї роботи та одержані досягнення колектив співробітників з його участю отримав державну премію України у галузі науки і техніки у 2013 р. За значний внесок у розвиток вітчизняної науки у 2018 р. Віктора Олександровича відзначено також Почесною грамотою Верховної Ради України.

У теперішній час В. О. Шаповалов із співробітниками розробляють наукові основи та новітні промислові технології, які дозволять управляти кристалізацією крупних сталевих злитків для важкого та енергетичного машинобудування. Результати цих досліджень знайдуть широке застосування в Україні та інших країнах.

За результатами роботи В. О. Шаповалов опублікував 215 наукових праць, у тому числі 2 монографії (одна з них видана в Китаї), 2 підручника та 41 патент на винаходи.

В. О. Шаповалов очолює у ІЕЗ ім. Є. О. Патона спеціалізовану вчену раду по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора технічних наук за спеціальностями «Металургія чорних та кольорових металів і спеціальних сплавів» і «Матеріалознавство». У 2010-2019 рр. В. О. Шаповалов викладав курс «Позапічне оброблення металів» студентам НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського». Він постійно приділяє увагу роботі з молоддю в університеті, а також у відділі, яким керує. Під його керівництвом захищено 3 кандидатські та одна докторська дисертація.

Дирекція, колектив Інституту та редакція журналу щиро поздоровляють Віктора Олександровича з ювілем і бажають міного здоров'я, творчих сил та успіхів у досягненні нових наукових результатів!